
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LAW ON LEGITIMATION AND THE PREVIOUS LAW ON LEGALIZATION

Miloš Birešev

Department for urban planning, property and legal affairs, environment protection , Municipality of
Čuprija, Serbia, biresev@hotmail.com

Jelena Zlatković

Public Institute of Urban Planning, Niš, Serbia, jelena.zlatkovic@akademijanis.edu.rs

Aleksandra Marinković

Academy of Applied Technical and Preschool studies, Serbia,
aleksandra.marinkovic@akademijanis.edu.rs

Abstract: In the paper, a comparative analysis of the Law on Legitimation of Buildings of the Republic of Serbia and the previously valid Law on Legalization of Buildings was made. The aim of the research is to look at the previous and valid procedure, the necessary documentation and finally the price of the whole procedure, which is the most important item for the owners of the buildings when making a decision on starting the legalization/legitimation procedure for the building. The applied methodology is the analysis of valid and previously valid legal-regulatory documents; analysis of all steps in the process of legalization/legitimation of the facility according to valid and previously valid regulatory documents; analysis of the necessary conditions for the legalization/legitimation of the object according to the valid and previously valid regulatory documents; analysis of the necessary technical documentation for the legalization/legitimation of the facility according to valid and previously valid regulatory documents; comparative analysis of fees and charges provided for the legalization/legitimation of the facility by the current and previously valid regulatory documents; comparative analysis of the conditions for issuing a construction and use permit at the end of the process of legalization/legitimation of the object according to valid and previously valid regulatory documents. The conclusion was derived by the method of synthesis. The results of the comparative analysis of the Law on Legitimation of Buildings of the Republic of Serbia and the previously valid Law on Legalization of Buildings showed that the application of the Law on Legitimation of Buildings, which was in force at the time of the preparation of the Master's thesis, which is the basis for the preparation of this work, achieved a double advantage for the owners of buildings for which it is necessary to start the process of legalization/legitimation. The double benefit achieved by the Law on Legitimation of Buildings is reflected in the shortening of the process from the submission of documentation to the possibility of issuing a use permit, because the volume of necessary technical documentation has been reduced, and in the lower amount that the owner of the building pays in prescribed fees and taxes, which is conditioned by the usable area of the building being legalized/legitimized.

Keywords: law, legalization, legitimation, construction

УПОРЕДНА АНАЛИЗА ЗАКОНА О ОЗАКОЊЕЊУ ОБЈЕКТА И ПРЕТХОДНОГ ЗАКОНА О ЛЕГАЛИЗАЦИЈИ

Милош Бирешев

Одељење за урбанизам, имовинско правне послове и заштиту животне средине Општина
Чуприја, biresev@hotmail.com

Јелена Златковић

Јавно предузеће Завод за урбанизам, Ниш, jelena.zlatkovic@akademijanis.edu.rs

Александра Маринковић

Академија техничко-васпитачких струковних студија, aleksandra.marinkovic@akademijanis.edu.rs

Резиме: У раду је направљена упоредна анализа Закона о озакоњењу објеката Републике Србије и претходно важећег Закона о легализацији објеката. Циљ истраживања је сагледавање претходног и важећег поступка, потребне документације и на крају цене целог поступка, што је власницима објеката најважнија ставка приликом доношења одлуке о покретању поступка легализације/озакоњења објекта. Примењена методологија је анализа важећих и претходно важећих правно-регулативних докумената; анализа свих корака у поступку легализације/озакоњења објекта према важећим и претходно важећим регулативним

документима; анализа неопходних услова за легализацију/озакоњење објекта према важећим и претходно важећим регулативним документима; анализа потребне техничке документације за легализацију/озакоњење објекта према важећим и претходно важећим регулативним документима; компаративна анализа накнада и такси за легализацију/озакоњење објекта предвиђених важећим и претходно важећим регулативним документима; компаративна анализа услова за издавање грађевинске и употребне дозволе на крају процеса легализације/озакоњења објекта према важећим и претходно важећим регулативним документима. Закључак је изведена методом синтезе. Резултати упоредне анализе Закона о озакоњењу објеката Републике Србије и претходно важећег Закона о легализацији објеката показали су да је применом Закона о озакоњењу објеката, који је важио у време израде Мастер рада који је основа за израду овог рада, остварена двострука погодност за власнике објеката за које је потребно приступити процесу легализације/озакоњења. Двострука погодност остварена Законом о озакоњењу објеката огледа се у скраћењу процеса од подношења документације до могућности издавања употребне дозволе, јер је смањен обим неопходне техничке документације и у нижем износу који власник објекта плаћа прописаним накнадама и таксама, што је условљено корисном површином објекта који се легализује/озакоњује.

Кључне речи: закон, легализација, озакоњење, изградња

1. УВОД

Питање легализације објеката је стална тема, како социјално-економска и политичка, тако и еколошка и урбанистичка. Проблем бесправне градње у Републици Србији постоји деценијама уназад, а нарочито је присутан од '90-тих година прошлог века када је приметна масовна бесправна градња. Првобитна процена да постоји више од 2 милиона нелегалних објеката се повећала након објаве Регистра нерегулисаних објеката (РГЗ, 2023) од стране републичког геодетског завода који показује да постоји скоро 4,8 милиона нерегулисаних објеката у Србији, од којих око 3 милиона има неку врсту документације, која из различитих разлога, није одговарајућа за упис у катастар. Од свих нелегалних објеката, највећи је број индивидуалних стамбених објеката и помоћних или економских објеката. Мањи је проценат нелегалних пословних/индустријских објеката а присутан је и одређени проценат вишепородичних стамбених зграда изграђених у прошлом веку који због недостајуће или неадекватне документације немају статус легалних објеката. Нелегална градња је присутна у свим њеним деловима, у руралном подручју и градском. Република Србија је у неколико наврата покушала да изврши легализацију-озакоњење бесправно изграђених објеката доношењем закона који уређују ово питање: Закон о посебним условима за издавање грађевинске дозволе, односно употребне дозволе за одређене објекте („Сл. гласник РС“, број 16/97), Законима о планирању и изградњи из 2003, 2006, 2009. и 2011, да би на крају био донет Закон о легализацији објеката („Сл. гласник РС“, број 95/2013 и 117/2014), али нису постигнути жељени ефекти. Разлози за то су: сложеност документације, сложени имовинско правни односи на земљишту и објекту, накнада за уређење грађевинског земљишта, висина републичке административне таксе за упис имовине у катастар, бројност и сложеност укупне потребне документације а пре свега неопходност иницијативе на страни појединца око прикупљања потребне документације као и изостанак санкција или њихово неизвршење од стране овлашћеног органа. У поступку пописа нелегалних објеката дошло до закључка да је број истих и даље прилично велики, и да претходни поступци легализације нису дали жељене резултате, па се приступило изради закона о озакоњењу како би се исти увели у легалне токове. Како озакоњење нелегалних објеката представља јавни интерес за републику Србију, донет је Закон о озакоњењу објеката („Сл.гласник РС“, број 96/2015,83/2018, 81/2020, 01/2023) по коме би требало да буде озакоњена већина постојећих изграђених објеката. На тај начин би се власницима омогућило да убудуће својих објеката тј. тргују истим, остваре право на прикључке на инфраструктуру, створе предуслов да евентуално добију дозволе за доградњу, реконструкцију и сл. док би држава имала корист у виду наплате пореза за изграђене објекте и делом од наплате такси. Циљ овог рада је упоредна анализа важећег Закона о озакоњењу објеката и претходног Закона о легализацији као и процедуре које прате поступак кроз поређење начина покретања поступка, услова за озакоњење, потребне техничке документације, висине такси, начина и облика доношења решења.

Примењена методологија је анализа важећих и претходно важећих правно-регулативних докумената; анализа свих корака у поступку легализације/озакоњења објекта према важећим и претходно важећим регулативним документима; анализа неопходних услова за легализацију/озакоњење објекта према важећим и претходно важећим регулативним документима; анализа потребне техничке документације за легализацију/озакоњење објекта према важећим и претходно важећим регулативним документима; компаративна анализа накнада и такси за легализацију/озакоњење објекта предвиђених важећим и претходно важећим регулативним документима; компаративна анализа услова за издавање грађевинске и

употребне дозволе на крају процеса легализације/озакоњења објекта према важећим и претходно важећим регулативним документима. Закључак је изведена методом синтезе.

2. АНАЛИЗА ЗАКОНА О ЛЕГАЛИЗАЦИЈИ ОБЈЕКТА

Овим законом („Сл. гл. РС“, број 95/2013, 117/2014) били су уређени услови, поступак и начин легализације незаконито изграђених објеката кроз накнадно издавање грађевинске дозволе као и услови за издавање употребне дозволе за објекте изграђене до дана ступања закона на снагу. Законом је било одређено за коју врсту објеката није било могуће накнадно издати грађевинску дозволу и то нарочито за објекте изграђене односно реконструисане на земљишту неповољном за грађење, изграђене од материјала који не обезбеђује трајност и сигурност објеката, изграђене на површинама или планираним површинама јавне намене, изграђене у зони заштите културног и природног добра као и заштитним зонама војних комплекса, изграђене супротно условима прописаним планским документом у погледу намене и спратности објеката као и у супротности са одредбама Правилника о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу (Сл. гласник РС, 2015).

Закон је предвидео могућност издавања само грађевинске или грађевинске и употребне дозволе истим решењем у зависности од степена завршености објекта. Предвиђено је плаћање накнаде за уређење грађевинског земљишта. Орган надлежан за издавање накнадне грађевинске и употребне дозволе је орган овлашћен да издаје и грађевинску дозволу према закону којим се уређује изградња објеката.

Легализација у смислу овог закона се вршила по захтеву који је садржао геодетски снимак, пројекат изведеног објекта у три примерка, доказ о праву коришћења, својине, закупа на грађевинском земљишту, односно доказ права својине на објекту, доказ о уређивању односа у погледу плаћања накнаде за уређивање грађевинског земљишта, доказ о уплати административне таксе. На основу овог закона је донет и Правилник о објектима за које се не може издати грађевинска дозвола, степену изграђености и грађевинској и употребној дозволи у поступцима легализације објеката („Сл. гласник РС“ бр. 106/2013) којим се ближе уређује садржај пројекта изведеног објекта као и садржај геодетског снимка.

3. ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА

Законом о легализацији било је предвиђено да се поступак покреће захтевом странке док је Законом о озакоњењу до његове измене (2018) након пописа нелегалних објеката од стране локалне самоуправе и доношењем решења о рушењу од стране грађевинске инспекције формално покретан поступак по службеној дужности. Након доношења измене и допуне закона 2018. год. одређено је да се поступак озакоњења покреће на основу обавештења о видљивости на сателитском снимку из 2015. године које служби за спровођење озакоњења доставља служба катастра. Старим законом је било одређено да се могу легализовати објекти изграђени до доношења закона али је та чињеница била тешко доказива.

Новим законом је предвиђен тачан моменат до којег се нелегални објекти могу озакоњити и та граница је видљивост на сателитском снимку из 2015. године. Иако сам снимак није високе резолуције, габарит објекта се може препознати и утврдити постојање објекта и та провера се поставља као обавеза служби која спроводи озакоњење.

4. УСЛОВИ ЗА ЛЕГАЛИЗАЦИЈУ - ОЗАКОЊЕЊЕ

У оба закона је одређено да објекат не може бити озакоњен или да се не може издати грађевинска дозвола ако је изграђен на земљишту неповољном за грађење, уколико је изграђен од материјала који не обезбеђује трајност и сигурност објеката, уколико је изграђен на површинама јавне намене или на земљишту планираном за јавну намену. Исти принцип се примењује на објекте изграђене у зони заштите природног добра и културних добара у заштитним зонама око војних комплекса изузев ако се у поступку прибави сагласност управљача јавног добра односно организације надлежне за заштиту природних, односно културних добара.

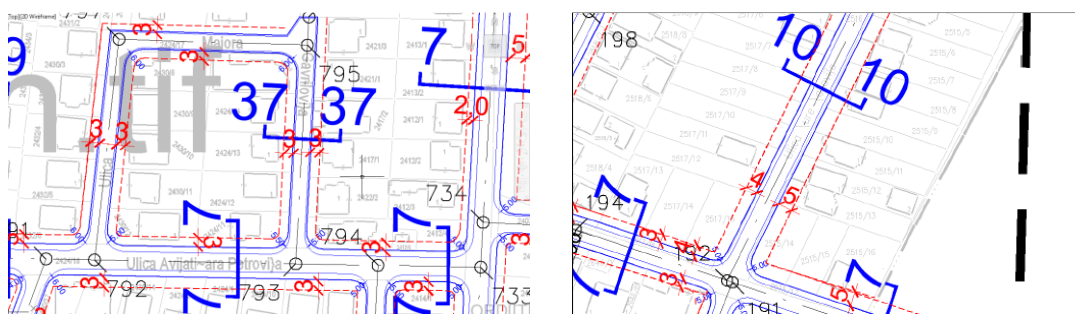
Законом о легализацији је било одређено и да се не може озакоњити објекат противно условима прописаним планским документом или одредбама Правилника о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу (Сл. гласник РС бр. 50/11) изузев уколико подносилац захтева за легализацију приложи оверену сагласност власника суседног објекта односно власника суседне катастарске парцеле. Ова одредба закона је у пракси представљала проблем јер се углавном приликом изградње нису поштовали прописи о удаљењу од суседних комшијских објеката и граница катастарске парцеле као и други урбанистички прописи из наведеног Правилника. Закон о озакоњењу није предвидео ову одредбу али је додатно предвидео да се објекат не може озакоњити уколико се налази у заштитном појасу пута, железнице, далеководна, водотока, у

зонама санитарне заштите водоизворишта као и друге заштитне зоне изузев уколико се у поступку прибави сагласност управљача јавног добра или објекта јавне намене.

Најчешћи случај је да се објекат налази у заштитном појасу пута, што се утврђује увидом у плански документ и положају објекта у односу на грађевинску линију (сл. 1). Како се у пракси показало да су управљачи јавног добра опрезни приликом давања ових сагласности, чак и да чешће дају негативне одговоре, Изменом и допуном закона о озакоњењу (Сл. гласник РС бр. 83/2018) је предвиђено да у случају добијања сагласности власници имају обавезу да овере изјаву којом се одричу евентуалне тужбе због лошег утицаја тог јавног добра или објекта јавне намене на њихов објекат. Та забележба се трајно уписује у лист непокретности и требало би да наведе управљаче јавног добра да лакше и брже дају овакву сагласност.

Оба закона наводе да предмет озакоњења може бити објекат који се може ускладити са важећим планским документом у погледу намене и спратности објекта али је новим законом предвиђено и да објекат изузетно може имати већу спратност од прописане уколико јединица локалне самоуправе донесе општи акт којим ће бити прописана другачија спратност по урбанистичким зонама, целинама или блоковима.

Сл. 1 Извод из планског документа – регулациона и грађевинска линија.

5. ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

За потребе легализације породичног стамбеног објекта достављао се Пројекат изведеног објекта који је садржао општи, текстуални и графички део. Општи део је садржао насловну страну са прописаним подацима и прописане податке о инвеститору и објекту, а текстуални део је садржао техничке извештаје о стању објекта, инсталација и инфраструктурне мреже и то посебно опис конструктивног система, податке о условима фундарања, податке о климатској зони и зони сеизмичности, податке о уграђеним материјалима. Пројекат је садржао и спецификацију посебних физичких делова са нумерацијом, наменом, нето корисном површином и називом етаже. Графички део пројекта је садржао ситуационо решење, основе свих етажа и крова, карактеристичне пресеке и потребне изгледе објекта. Правилником је одређено и да пројекат изведеног објекта садржи блок шему инсталација са начином прикључења на спољну мрежу као и изјаву о степену изграђености и употребљивости објекта. Правилником је прописана и садржина ситуационог решења зависно од врсте објекта као и садржина геодетског снимка.

Законом о озакоњењу је уместо Пројекта изведеног објекта предвиђена израда Извештаја о затеченом стању који се за озакоњење породичног стамбеног објекта састоји из елабората геодетских радова и снимка изведеног стања. Снимак изведеног стања садржи општу документацију, текстуалну, нумеричку и графичку документацију. Овим законом је прописана садржина опште документације, текстуалне и нумеричке документације која се не разликује битно од документације прописане садржином Пројекта изведеног објекта. Графичка документација за објекте чија је БРГП до 400,0 m² састоји се из графичких приказа основе свих етажа и крова и најмање четири фотографије које приказују све визуелно доступне фасаде објекта. За објекте чија је БРГП већа 400,0 m² графички прикази садрже и два карактеристична, међусобно управна пресека и друге карактеристичне пресеке и изгледе објекта.

Може се закључити да је Извештај о затеченом стању на нижем нивоу разраде и једноставнији за израду од претходно траженог Пројекта изведеног објекта јер за већину стамбених објеката није потребно радити ситуационо решење, блок шему инсталација, карактеристичне попречне и подужне пресеке и изгледе објекта. Због тога Извештај о затеченом стању обавезно садржи и изјаву одговорног пројектанта да незаконито изграђени објекат испуњава основне захтеве за објекат у погледу носивости и стабилности, према прописима који су важили у време изградње тог објекта. Извештај такође обавезно садржи и изјаву власника да прихвата евентуални ризик коришћења објекта, с обзиром на минималну техничку документацију која је прописана за озакоњење.

Закон о озакоњењу је такође предвидео да уколико је објекат већ спроведен кроз графичку базу катастра непокретности, није потребно достављати елаборат геодетских радова већ је довољно доставити копију плана са уписаном висином слемна од стране овлашћене геодетске фирме.

6. НАКНАДЕ И ТАКСЕ

Законом о легализацији је било предвиђено да власник незаконито изграђеног објекта плаћа накнаду за уређивање грађевинског земљишта за накнадно издавање грађевинске и употребне дозволе. Јединица локалне самоуправе је одређивала висину накнаде на основу степена комуналне опремљености, годишњих програма за уређивање грађевинског земљишта, урбанистичке зоне, намене и површине објекта.

Истим законом је било предвиђено да јединица локалне самоуправе може да пропише умањење накнаде за власнике породичних стамбених објеката који исти користе за примарно породично становање као и за кориснике социјалне помоћи, инвалиде и самохране родитеље. Јединица локалне самоуправе је могла да пропише умањење накнаде за вредност или површину ранијег опремања грађевинског земљишта сопственим средствима. Поред наведене накнаде власник је плаћао и административне таксе у износу од 1.200 и 1.500 динара.

С друге стране, закон о озакоњењу је предвидео да се у поступку плаћа такса за озакоњење, пре издавања решења о озакоњењу и то 70% у корист ЈЛС и 30% у корист буџета Републике Србије. Тако се за породичне стамбене објекте корисне површине до 100,0 m² плаћа такса за озакоњење у износу од 5.000 динара, за објекте корисне површине од 100,0 m² до 200,0 m² такса је 15.000 динара, за објекте корисне површине од 200,0 m² до 300,0 m² такса је 20.000 динара, док се за породичне стамбене објекте корисне површине веће од 300,0 m² плаћа такса за озакоњење у износу од 50.000 динара. Обавезе плаћања ове таксе су ослобођени власници објеката који је намењен за становање подносиоца захтева или чланова његовог породичног домаћинства, који је лице са инвалидитетом, самохрани родитељ или корисник социјалне помоћи. Приликом обрачуна таксе за озакоњење уважавају се старе грађевинске дозволе, па се такса плаћа само за разлику између изграђене и претходно одобрене површине.

Може се закључити да је Законом о озакоњењу предвиђено значајно умањење таксе у односу на претходну обавезу плаћања накнаде за уређење грађевинског земљишта по Закону о легализацији.

Поређења ради, за објекат легализован по Закону о легализацији се плаћала накнада за уређење грађевинског земљишта у износу од 161.218,00 дин. и то 2014. године, док би се за исти објекат такса по Закону о озакоњењу 2022. године наплатила у износу од 15.000,00 динара.

7. ГРАЂЕВИНСКА И УПОТРЕБНА ДОЗВОЛА И РЕШЕЊЕ О ОЗАКОЊЕЊУ

Закон о легализацији је на крају поступка предвиђао издавање решења о грађевинској дозволи. Уколико је надлежни орган на основу документације утврдио да постоје и услови за коришћење објекта, једним решењем је издавана и грађевинска и употребна дозвола. Са друге стране, уколико објекат у тренутку легализације није био подобан за коришћење, издавано је решење о грађевинској дозволи док је поступак техничког пријема и употребне дозволе планиран да се спроведе када се за то испуне услови. Решење је било основ за упис права својине у јавној књизи о евиденцији непокретности и права на њима и то је била обавеза самих власника и подразумевала је плаћање административне таксе за укњижбу.

Закон о озакоњењу објеката уместо грађевинске и употребне дозволе предвиђа издавање Решења о озакоњењу. Без обзира да ли је објекат завршен у занатско-грађевинском смислу издаје се решење о озакоњењу али се у истом обавезно наводи списак радова који треба да се изведу до завршетка објекта. Ови подаци и степен завршености и употребљивости објекта су саставни део Извештаја о затеченом стању. Ово не искључује услов да објекат мора бити завршен у конструктивном смислу, тј. мора бити урађен темељ, АБ или челични стубови са гредама, АБ таваница, кровна конструкција и сл. Након правноснажности решења о озакоњењу оно се по службеној дужности доставља служби катастра на спровођење и укњижбу и за то власник објекат не плаћа таксу. Служба катастра непокретности по службеној дужности за озакоњење стамбени објекат додељује кућни број без накнаде.

8. ЗАКЉУЧАК - РАЗЛИКЕ У ПОСТУПЦИМА

Ако садржина техничке документације достављене у раније вођеном поступку легализације, одговара по садржини извештају о затеченом стању објеката прописаним Законом о озакоњењу, тај документ се прихвата као извештај о затеченом стању. Ово је уведено као олакшица грађанима како се не би додатно излагали трошковима, с обзиром на то да је ранија техничка документација била садржајнија и детаљнија.

Изменама закона уведено је правило забране промета објеката који нису легални. Самим тим су власници објеката, како би остварили жељена права, принуђени да коначно озакоње своје објекте. Закон о озакоњењу

је предвидео да надлежни орган за све објекте који су у поступку озакоњења по службеној дужности достави служби катастра потврду да је објекат у поступку озакоњења, у циљу забране отуђења за те објекте у виду забележбе и терета у листу непокретности.

Законом о легализацији је било предвиђено да објекти који су у поступку легализације могу привремено, док траје процес, бити прикључени на инфраструктуру. Закон о озакоњењу је одредио да ће се за привредни преступ казнити јавно предузеће, јавно комунално предузеће, привредно друштво или друго правно лице, које објекат у поступку озакоњења прикључи на мрежу, односно инфраструктуру. Такође, законом је предвиђено обавеза искључења са мреже објекта који је привремено прикључен а за које се коначним решењем одбацује или одбија захтев за озакоњење.

У наредне две табеле је приказан оквиран опсег трошкова које је власник објекта имао у поступку легализације (Табела 1) и у поступку озакоњења (Табела 2) на примеру карактеристичног стамбеног објекта површине 150,0 m² изграђеног у градском насељу Ћуприја.

Табела 1. Поступак легализације.

Надлежност	Документа	Пружалац услуге	Трошкови (РСД)
Подносилац захтева	Геодетски снимак	Геодетска фирма	45.000
	Пројекат изведеног објекта	Пројектни биро	
Орган државне управе	Доказ о имовинском праву	Подносилац захтева	207.000
	Накнада за уређење грађевинског земљишта	Локална управа	
	Административне таксе	ЈЛС и држава	
	Такса за упис имовине у катастар	РГЗ	8.500
Процењени укупни трошкови			263.000

Табела 2. Поступак озакоњења.

Надлежност	Документа	Пружалац услуге	Трошкови (РСД)
Подносилац захтева	Елаборат геодетских радова	Геодетска фирма	35.000
	Извештај о затеченом стању	Пројектни биро	
Орган државне управе	Доказ о имовинском праву	Подносилац захтева	15.000
	Такса	ЈЛС и држава	
	Административне таксе	ЈЛС и држава	
	Такса за упис имовине у катастар	РГЗ	/
Процењени укупни трошкови			50.000

Резултати упоредне анализе Закона о озакоњењу објеката Републике Србије и претходно важећег Закона о легализацији објеката показали су да је применом Закона о озакоњењу објеката, који је важио у време израде Мастер рада који је основа за израду овог рада, остварена двострука погодност за власнике објеката за које је потребно приступити процесу легализације/озакоњења. Двострука погодност остварена Законом о озакоњењу објеката огледа се у скраћењу процеса од подношења документације до могућности издавања употребне дозволе, јер је смањен обим неопходне техничке документације и у нижем износу који власник објекта плаћа прописаним накнадама и таксама, што је условљено корисном површином објекта који се легализује/озакоњује.

REFERENCE

- Вигеšев, М. (2023). Анализа поступка озакоњења објеката у Републици Србији са примерима, Мастер рад, Академија техничко-васпитачких струковних студија, Одсек Ниш, Ниш.
- Закон о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте, Службени гласник РС, бр. 16/1997
- Закон о планирању и изградњи, Службени гласник РС, бр. 47/2003
- Закон о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи, Службени гласник РС, број 34/2006
- Закон о планирању и изградњи, Службени гласник РС, број 72/2009
- Закон о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи, Службени гласник РС, број 24/11
- Закон о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе, Службени гласник РС, број 25/2013
- Закон о легализацији, Службени гласник РС, бр.95/2013., 117/2014
- Закон о озакоњењу објеката Службени гласник РС, број 96/2015., 83/2018., 81/2020., 01/2023
- Илић, Д. (2023). Поступак озакоњења објеката у Републици Србији, Мастер рад, Универзитет у Нишу, Правни факултет, Ниш.
- Министарство грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре, Приручник за спровођење закона о озакоњењу објеката, http://www.slglasnik.com/sites/default/files/pdf/prirucnik_ozakonjenje.pdf, април 2023.год.
- Правилник о објектима за које се не може издати грађевинска дозвола, степену изграђености и грађевинској и употребној дозволи у поступцима легализације објеката Службени гласник РС, број 106/2013
- Предлог закона о озакоњењу објеката http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/predlozi_zakona/2964-15.pdf, април 2023.год.

- РГЗ, Р. Г. (2023, Март 14). *Републички геодетски завод*. Retrieved Август 06, 2023 from www.rgz.gov.rs:https://www.rgz.gov.rs/vesti/5523/vest/kbfrgz-preko-45-miliona-objekata-na-neregulisanom-tr%C5%BEi%C5%A1tu-nepokretnosti
- Сл. гласник РС, б. 2. (2015). *Правилник о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу*. From www.mgsi.gov.rs:https://www.mgsi.gov.rs/sites/default/files/Pravilnik%20o%20opstim%20pravilima%20za%20parcelaciju%2C%20regulaciju%20i%20zgradnju.pdf